

Τὸ Μοναστήρι βοήθοῦσε τὴ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, με χρήματα καὶ δωρεὲς κτημάτων.

ΜΟΝΗ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Στὴν κοινοτικὴ ὁδὸ πρὸς τὸν Ἅγιο Πέτρο καὶ 12 χλμ. ἀπὸ τὸ Ἄστρος, ξανοίγεται δεξιὰ μας, ἕνας χωματόδρομος με πινακίδα πρὸς «Χαντάκια». Αὐτὸν πήραμε κι ὕστερα ἀπὸ ἕξ χλμ. φθάσαμε στὴ λαγκαδιά, ὅπου εἶναι χτισμένη ἡ παλιὰ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ Στρεν-λιάτου.

Γλυκὸ, ἥρεμο τοπίο τὴν περιβάλλει, με ἐλιές καὶ θερι-σμένα χωράφια—δλα δικά της κάποτε. Ἀπὸ τὴν παλιὰ της ἀκμὴ, τίποτε πιά δὲν ἀπομένει. Ὁρθίος μόνον ὁ ναὸς τοῦ Θεολόγου καὶ δυὸ πανύψηλα—τέσσερις φορὲς γιὰ τὸ ὕψος του—θαυμαστὰ κυπαρίσσια πὸν τὸν παραστέκουν ἀπὸ τὴν ἀνατολή. Καὶ στὰ ΒΑ, σὲ λιγοστὰ ἐρείπια ἀπὸ τὸν περίβολο τὰ κελλιά, καὶ τῆλλα χτίρια τῆς Μονῆς, πὸν καταστράφησαν ἐπὶ Ἰμπραήμ.

Κάταστρος, ἐπιχρισμένος με παχὺ στρώμα ἀσβέστη ὁ ναὸς, εἶναι στέρεος, βοηθημένος ἀπὸ τρεῖς ἀντηρίδες στὴ νότια πλευρὰ του, καὶ μία στὴ βόρεια. Ἔχει καλὲς ἀναλογίες σὲ σχῆμα ἐγγεγραμμένου σταυροῦ, πὸν στὸ κέντρο του ὀρθώνεται ὁ ὀκτάπλευρος τροῦλλος. Με διαστάσεις 8,15 × 4,90 μ. περίπου, με ἡμιεξάγωνη κόγχη Ἰεροῦ, κεραμοσκεπά-στος με ἀκανόνιστη μᾶλλον τοιχοποιία, ὅσο ἀφήνει νὰ φανεῖ ὁ ἀσβέστης, συγκροτεῖ ὁ ναὸς τοῦ Θεολόγου ἕνα ἀπλό, λιτὸ ὅσο κι εὐχάριστο ἀρχιτεκτονικὸ σύνολο. Με τὸ ἄνοιγμα μιᾶς καὶ μόνης τοξωτῆς πόρτας εἰσόδου, ἀναπνέει καὶ φωτίζεται

ἀπὸ μικρὰ ἀνοίγματα: σκοτεινὲς σχισμὲς στὲς δλόασπρες ἐπιφάνειες του. Τέσσερις θυρίδες στὸν τροῦλλο, δυὸ, ἢ μιὰ πάνω ἀπὸ τὴν ἄλλη, στὴ νότια κεραία τοῦ σταυροῦ, μιὰ στὴ βόρεια. Πάνω ἀπὸ τὴ θύρα πὸν ἀνοίγεται ἀνάμεσα στὲς δυὸ ἀντηρίδες, μιὰ τοξωτὴ κόγχη κενὴ καὶ δίπλα, πρὸς Α, μιὰ δευτέρη τετραγώνη. Ἀπὸ μιὰ μικρὴ κόγχη στὲς ὀκτὰ πλευ-ρὲς τοῦ τύμπανου τοῦ τροῦλλου, σημαδεύουν τὲς θέσεις τῶν ροδίτικων ἐνθετων πιάτων, πὸν δὲν ὑπάρχουν πιά. Ἐνα τμήμα ἀπὸ πέτρινη διακόσμηση εἶναι ἐντοιχισμένο ψηλά, στὴν κορφὴ σχεδὸν τοῦ νότιου σκέλους τοῦ σταυροῦ. Ὁ ναὸς ἔχει ὑποστεῖ γρήγματα, κι ἐκτὸς ἀπὸ τὲς ἀντηρίδες τὸν στερεώνει ἕνα πεζούλι, στὴ βάση τοῦ τοίχου τῆς νότιας καὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς.

Ἐσωτερικὰ ἡ στέγη σχηματίζεται ἀπὸ δύο διασταυροῦ-μενες καμάρες, πὸν στὲς ἄκρες τους ἀκουμπάει ὁ τροῦλλος. Δυὸ τυφλὰ τόξα ἀνακουφίζουν τὸν τοῖχο τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, πὸν ἔχει ἐπίσης μικρὴ θυρίδα, φραγμένη ὄμως. Ὅλες οἱ ἐπιφάνειες τοῦ ναοῦ εἶναι ἀγιογραφημένες, ἀλλὰ οἱ περισσότερες παραστάσεις εἶναι καταστραμμένες ἀπὸ τὰ χαράγματα καὶ τὰ δνόματα τῶν... εὐλαβικῶν προσκυνητῶν! (Πρόχειρος ὁ καημένος ὁ Θεολόγος, σὲ προσιτὲς διαστάσεις, εἶναι κυριολεκτικὰ κατάγραφος ἀπὸ κάθε εἶδους ἀνελέτη, γιὰ τὴν ἀγιογράφησή του, χάραξη).

Πάνω ἀπὸ τὴν εἴσοδο, ἔσωτερικὰ πάντα, μέσα σ' ἕνα

τρίγωνο γραμμένη ή κτιτορική επιγραφή (1,32 × 0,37), μάς δίνει δλα τὰ στοιχεῖα:

† ΙΣΤΟΡΙ ΘΕΙ ΔΕ
Ο ΘΕΙΟΣ Κ(ΑΙ) ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΝΑΩΣ ΟΥ
ΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ Κ(ΑΙ) ΠΑΝΕΦΗΜΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Κ(ΑΙ) ΕΥΑ
ΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΙΑ ΣΙΝΔΡΟΜΙΣ Κ(ΑΙ)
ΕΞΟΔΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΙ
ΚΟΜΕ(ΝΩΝ) ΠΑ(ΤΕΡ)ΩΝ ΕΝ ΤΗ ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ ΤΑΥΤΗ Κ(ΑΙ)
ΒΟΕΙΘΗΑ ΠΑΡΑ Τ(ΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑ)ΝΩΝ Τ(ΩΝ)ΚΑΤΗ
ΚΟΥΝΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Κ(ΑΙ) ΜΕΛΗ-
ΓΟΥΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΟ
ΤΑΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΑΥΠΑΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡ ΝΕΟΦΥΤΟΥ. ΗΓΟΥΜΕ-
ΝΕΥΟΝΤΟΣ ΔΕ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΟΤΑΤΟΥ ΘΕΟ
ΚΑΙΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ. ΧΕΙΡ ΔΕ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΕ(ΡΕΩΣ) ΚΟΥΛΙ-
ΔΑ Κ(ΑΙ) ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΥΙΟΥ
ΑΥΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

...αμ ζ σ ξ β' από δε χριστου ΑΨΝΔ Ιανουαριου ΙΗ Λιτι π(ατερ)ες (εις το αυτό..)

μεθοδιος Ιερομόναχος κυπριανός Ιερομόναχος

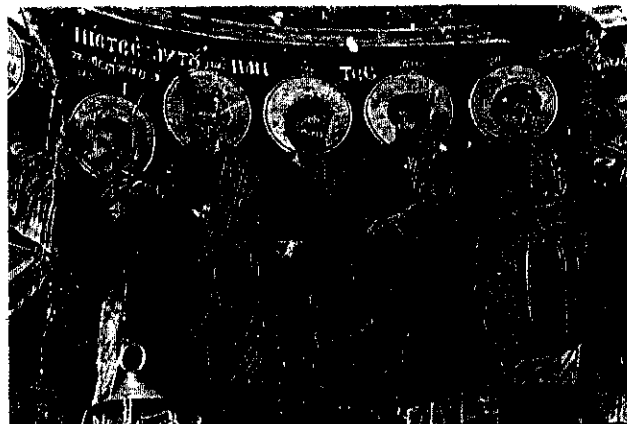
Ιερομόναχος μακάριος...

Ἡ ἀγιογράφηση λοιπὸν ἔγινε τὸ 1754 ἀπὸ τὸν ἱερέα Γεώργιο Κουλιδᾶ καὶ τὸ γιό του Παναγιώτη: μὲ φανερὴ τὴ λαϊκὴ ἀντίληψη στὴ σχηματοποίηση, τὴν ἀδέξια ἀφέλεια τῶν κινήσεων, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν εἰλικρίνεια στὸ αὐθόρμητο καὶ γνήσιο αἶσθημα, ποὺ ἀναδίδουν οἱ μορφές. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τοῦ σχεδίου καὶ τῆς τεχνικῆς—ποὺ δὲν ὑπάρχει στοὺς Κουλιδᾶ—τὸ ἔργο τους ἀναδίδει τὴν πραγματικὴ συγκίνηση τοῦ ταπεινοῦ θρησκευτικοῦ μιμητῆ τῶν βυζαντινῶν πρότυπων. Ὅπως στὶς συνθέσεις τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, τῆς Σταύρωσης, τοῦ «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες...» ποὺ ἔχουν λιγότερο πειραχθεῖ ἀπὸ τὶς χαράξεις.

Πάνω ἀπὸ τὴν κορυφὴ τῆς τριγωνικῆς κτιτορικῆς ἐπιγραφῆς, μὰ ἄλλη χάραξη:

αψκθ.../ ἐκοιμήθη. ὁ δοῦλος / τοῦ θεοῦ διονήσιος / Ιερομόναχος(ος)
κ(αι) κτ/ήτορας τοῦ αὐτοῦ μο/ναστηρίου κ(αι) εἰς τοὺς / α ψ λ
στ'-Ιουλ(ιου)-δ' ἐκοιμή/θη σηποτακτηκός/του ρραφαήλ Ιερο/μοναχος.

Ἐπ' αὐτὴ τὴν ἐπιγραφή, ποὺ ἀναφέρεται σὲ προηγούμενο χρόνο, ἔχουμε τὴν πληροφορία γιὰ ἕναν κτίτορα τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου, ποὺ πέθανε τὸ 1729, 25 χρόνια πρὶν ἀγιογραφηθεῖ ἀπὸ τοὺς Κουλιδᾶ ὁ ναὸς τῆς. Τὸ 1729 ἡ Μονὴ ἔχει ἤδη ζωὴ πάνω ἀπὸ ἕναν αἰῶνα, ἀφοῦ μᾶς εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὸ σιγίλλιο τοῦ Νεόφυτου Β' τοῦ 1612, ὅταν σὲν μετόχι πρὶν τῆς Μονῆς Ἐλεούσας, ὀνομάζεται ἀπ' αὐτὸ τὸ χρόνο

Τοιχογραφικὴ σύνθεση τοῦ ναοῦ

μετόχι τῆς νεοϊδρυμένης Μονῆς Ἁγίας Τριάδας. Καὶ μᾶς μένει ἄγνωστη ἡ χρονολογία τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ποῦ, ὅπως εἰρήσθη, ἔχει ἰδρυθεῖ νωρίτερα ἀπὸ τὸ 1612.

Στὴν Πρόθεση διακρίνουμε ἀκόμη διάφορα ὀνόματα μοναχῶν καὶ ἕνα μοναχῆς. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Ἱεροῦ, πρὸς τὸ μέρος τῆς Προθέσεως, πολλὲς χαράξεις μνημονεύουν χειροτονήσεις (1813, 1820). Στὴν πρώτη ἐπίσκεψή μας τὸ 1970, ὑπῆρχε καὶ ἕνα ὠραῖο τρίπτυχο, γεμάτο ὀνόματα ἀφιερωτῶν. Στὴ δευτέρη, τὸ 1973, δὲν ὑπῆρχε πιά. Φορητές, ἀσήμαντες εἰκόνες στὸ τέμπλο καὶ στὸ δάπεδο παλιὲς πλάκες, (0,43 × 0,43), μὲ διάφορες ἐπάνω τους χαραγμένες παραστάσεις: ἐκκλησία μὲ κυπαρίσσια, ἀνθρώπος κάτω ἀπὸ δέντρο, δράκος, βαβαλάρης, δικέφαλος ἀετὸς, ἀστέρι κ.ἄ.

Σὲ πέτρα, μέσα στὸ ναὸ τοποθετημένη, διαβάζουμε τὴ χάραξη:

1735.

Μαρτίου/-21-ΡΑΦΑΗΛ.

Καὶ σ' ἄλλη:

1735/ΑΝΑΚΕΝΙΣΤΙ/ΚΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ/ΡΑΦΑΗΛ ΙΕΡΟΜΟ/ΝΑΧΟΣ
ΜΑΣΤΟΡΙΣ/ΚΟΣΤΑΝΤΙΣ ΜΑΡΟΥ/ΔΙΣ.

Καὶ στὸ πίσω τῆς ἴδιας πέτρας:

ΑΝΑΚΕΝΙΣΤΙ Η/ΜΑΝΤΡΑ ΜΕ ΤΟ ΠΙΡ/ΓΟ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΗΕ/
ΡΟΜΟΝΑΧΟΣ ΝΕΟΦ/ΠΤΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ/ΜΑΣΤΡΟΚΟ-
ΣΤΑΝΤΙΣ ΠΟ/ΙΟΤΙΣ ΠΡΟΤΟΜΑΣΤΟΡΙΣ.

Δὲν ἔχουμε, ὅπως ἀναφέραμε, χρονολογία ἰδρύσεως οὔτε τῆς Μονῆς οὔτε τοῦ ναοῦ τῆς. Ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὑποθέτουμε ὅτι ὁ ναὸς πρέπει νὰ χτίστηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 17ου αἰῶνα καὶ πιθανὸν ἀνακαινίστηκε τὸν 18ο. Στὰ μέσα αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα ἀγιογραφήθηκε, ἀλλὰ ἴσως ὄχι γιὰ πρώτη φορὰ.

Τὸ 1612 ὀνομάζεται μετόχι τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδας: «...σὺν τοῖς λοιποῖς μετοχίοις... καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, τοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Σαβανᾶ...» (Τ. Γρεῖτσοπούλου, Ἡ κατὰ τὴν Κυνοῦριαν Μονὴ τῆς Λουκουῦς, Ἀθῆναι 1968, σ. 157).

Μέσα στὸ 18ο αἰῶνα διάφορες πράξεις—δωρητήρια, ἀνταλλακτικὰ ἢ πωλητήρια στὸ ἀρχεῖο τῆς Λουκουῦς—μᾶς βεβαιώνουν γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς Μονῆς τοῦ Θεολόγου. (Γρεῖτσόπουλος, ὁ.π., σσ. 181-190).

Ἔτσι: τὸ 1707 κτήματα δωρίζονται στὴν ἐκκλησία τοῦ Θεολόγου, ἀπὸ τὸν Καπετὰν Διγενῆ. Τὸ 1757 πάλι μὲ διαθήκη δωρίζονται κτήματα στὸ Θεολόγο. Τὸ 1762, πωλη-

τήριο στη Μονή χωραφιών. Τό ίδιο και τό 1763, τό 1764, τό 1765 τρία πωλητήρια. Τό 1774, άφιέρωση κτηματικής περιουσίας άπό τόν Κροντηρά, σέ περίπτωση θανάτου του στην ξενιτιά. Δάνειο, τό 1779, άπό τούς καλογέρους τού Θεολόγου σέ χωρικό γρ. 200· κι άν δέν τά επιστρέψει νά τού παίρνουν τ' άμπέλι του. Τό 1786, άλλο δωρητήριο στό Θεολόγο, για 2 στρεμ. άμπέλι. Τό 1788 ό Βερβενιώτης Λαγοδήμας άφιερώνει δλη του την περιουσία, σπίτια, κτήματα, στό Μοναστήρι. Τό 1818, πωλητήριο πρός τόν ήγούμενο Ίωσήφ. Τό 1820, άνταλλακτικό χωραφιών με τή Μονή.

Τό 1824, άποδίδει ή Μονή χρέος της.

Τό 1821 βρήκε τή Μονή Θεολόγου σέ λειτουργία. Κι άπό τόν πρώτο χρόνο τού Άγώνα άρχίζει μιá περίοδος δοκιμασιών για όλα τά μοναστήρια τής περιοχής, αλλά και για τόν τόπο, ώς τό 1826, και τήν καταστροφική είσβολή τού Ίμπραήμ.

Τό 1822 ήγούμενος στό Θεολόγο πηγαίνει ό γνωστός μας άπό την Ιστορία τής Λουκουός Κωνσάντιος Κοράλλης, με τόν άδελφό του Ίωσήφ. Άλλά για λίγο μόνο. Γιατί ό τόπος είναι άνάστατος και έχουν ξεσηκωθεί μαζί και πολλοί μοναχοί. Ήγούμενος μετά τού Θεολόγου γίνεται ό Νικόδημος Ντρίκος. (Γριτσόπουλος, δ.π., σ. 177).

Τό 1826 παίρνει 50 γρ. άπό διαθήκη τού Ιερομόναχου Νεόφυτου.

Η πόρτα τού Θεολόγου

Η Μονή

1826. Ό Ίμπραήμ άρχίζει νά καίει τά κεφαλοχώρια Καστρί, Άγιο Πέτρο, Άγιο Γιάννη, Μελιγού, Άστρος... Στόν κώδικα τής Λουκουός, άπό τόν Ίωσήφ μαθαίνουμε δι αυτός με τόν Ίωακείμ και τούς μοναχούς τού Θεολόγου είχαν μαζευτεί, κνηγημένοι στά Ίσώματα, πάνω άπό τή Μονή, ενώ άλλοι καλόγεροι είχαν καταφύγει στη Ζάβιτσα, στό Κιβέρι.

Ή Μονή τού Θεολόγου πυρπολήθηκε κι αυτή άπό τόν Ίμπραήμ. Έξακολουθεί όμως ύστερα τή λειτουργία της.

Τό 1832, Αύγούστου 1, παραχωρεί για τή συντήρηση τού Σχολείου τού Άη Γιάννη 33 στρέμματα άγρούς, 10 άμπέλια, 44 έλιές, για νά άπαλλαγεί άπό τήν ύποχρέωσή της στη συντήρηση τής Σχολής. (Τ.Γαχιού, *Ή χειραφέτηση τής Σχολής Καρυσιώτη άπό τής συντηρήσεως τών Κυνουριακών μονών*, «Κυνουριακή Έπιθεώρησης», 2 (1938-39), σσ. 37-38).

1833, 16 Ίουλίου. Μιά άναφορά πρός τό Έπαρχείο Κυνουρίας, τού ήγούμενου τής Μονής Γρηγορίου Κουτσογιάννη, δίνει σαφή περιγραφή τής θέσης, τών περιουσιακών στοιχείων, τών χιτριών και τού προσωπικού τού Θεολόγου. Για τήν Ιστορία τής ίδρυσής του, δέν προσθέτει τίποτε. Γράφει ό ήγούμενος: «Τό Μοναστήριον τούτο δνομάζεται Ίωάννου τού Θεολόγου Στρευλιάτου... μήτε έγγραφως μήτε εκ παραδόσεως έχομεν πότε εκτίσθη και παρά τίνος... Κατεκάθη κατά τά 1826 άπό τόν Έμπραϊμ όλοτελώς, επισκευάσθησαν δέ...» Και συνεχίζει με τις επισκευές και τή λεπτομερή περιγραφή τών χιτριών, ενώ προσθέτει δι ή εκκλησία «ήταν σεσαθρομένη και έγγύζει νά πέση... άγια λείψανα μία χείρ τού Άγίου Παντελεήμονα άργυροκαπτανισμένη.. μοναχοί τρεις: Μήχος, Κουτροβιώτης και Άν. Κύπριος, ό έφημέριος άνεχώρησεν και περιμένεται άλλος.. Ζωντανά έχει τό Μοναστήριον 45 αϊγίδια, μουλάρια δύο, βόας τέσσαρες... βιβλία δέν έχει είμη τά τής άκολουθίας.. έξαρτάται δλος δι' δλου παρά τής Κομπολόεως Άγίου Ίωάννου, δπου κατ' έτος έδιδεν λογαριασμόν... κατ' έτος άνάλογον ποσότητα εις τά σχολεία και εις άλλας άνάγκας τού χωρίου...» Για τό Μετόχι στά Καλύβια Άστρους πληροφορεί δι είχε πύργο, έλαιοτριβείο, και μία εκκλησία θλωτή... (Γ.Α.Κ., *Μοναστηριακά-Σύμμικτα*, Φακ. 315, [1833], άρ. πρ.1697).

1834, 15 Μαρτίου. Βρίσκουμε τό Θεολόγο καταγραμμένο σέ κατάσταση: «Πίνακας παριστών τήν προσωπικήν κατάστασιν τών εύρισκομένων επτά Μοναστηρίων κατά τήν

Ἐπαρχίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου», με προσωπικὸ αὐτὸ ποὺ ἤδη διαβάσαμε στὴν ἀναφορὰ τοῦ 1833, καὶ με τὴν παρατήρηση γιὰ τὸν ἠγούμενο: «Ὁ ἠγούμενος ἐὰν δὲν ὀδηγηθῆ παρ' ἄλλων δὲν σημαίνει, ὅπερ ἐστὶν ἐξαρτάται». Ἡ Μονὴ ἀκόμη δὲν ἔχει διαλυθεῖ. (Γ.Α.Κ., Σύμμικτα, 8.π.).

Τὸ 1834 ἡ Μονὴ τοῦ Θεολόγου διαλύεται, μὴ συγκεντρώνοντας τὸν ἀπαιτούμενο ἀριθμὸ μοναχῶν.

Σὰν ἐπίλογος τῆς ἱστορίας τῆς Μονῆς ἔρχεται αὐτὸ τὸ δημοτικὸ τραγούδι, ποὺ φανερώνει τὴ λαϊκὴ λύπη γιὰ τὴ διάλυση τῶν μοναστηριῶν τῆς περιοχῆς καὶ τὴν ἀρπαγὴ τῆς περιουσίας ἀπὸ διάφορα ἰσχυρὰ πρόσωπα:

— Ἐσεῖς πουλιά τῆς Ζάβιτσας καὶ ἀηδόνια τῆς Σωτήρας,
μὴν εἶδατε τὸ γούμενο καὶ τὸν παπα-Πληγόρη;
— Ἐψές, προψές τὸν εἶδαμε καὶ πάει τὸ Θεολόγο,
πάει ν' ἀλατίσει τὸ τυρί, τίς ἔρμες τίς μυτζήθρες
— ἴγνη ὁ Τροχάνης γούμενος καὶ ὁ Τσάκωνας κελλάρης
καὶ ὁ Σταυριανίδης εἶν' πατᾶς καὶ τοὺς ξεμολογαίει...
— Τὸ κρίμα νὰ ἔχει ὁ Τσάκωνας καὶ τ' ἄδικο ὁ Τροχάνης
καὶ τὸ μεγάλο ἀφορεσμὸ νᾶχει ὁ Σταυριανίδης,
ὁποῦ ἐχαλάσαν τὴ Λουκοῦ, χαλᾶν τὸ Θεολόγο...

Στά Γ.Α.Κ. (Ἁγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Φακ. 352, Μονὴ διαλελυμένη — Δῆμος Θυρέας, 1834-1854, ἔγγραφο 33), βρίσκουμε διάφορα ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα γιὰ τὴ Μονή. Μιὰ λεπτομερὴ ἔκθεση τῶν χειρῶν τῆς: ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 πλευρές. Ἡ δυτικὴ μῆκος πηχ. 48 καὶ στὸ ἄκρο τῆς τὸ

ἠγουμενεῖο (16×6 πηχ.) με ἀποθήκες στὸ κατὰ τοῦ τὸ θολωτό. Στὸ νότιο μέρος τοῦ ἠγουμενεῖου, ἀπὸ κάτω ἀνοιγμένη ἡ πύλη τῆς Μονῆς. Μετὰ τὴν πύλη πέντε οἰκήματα κελλιὰ ἐρειπωμένα (24 × 5) καὶ συνέχεια τὸ «φουναρεῖον». Ἡ νότια πλευρὰ τῆς Μονῆς πηχ. 60 συνεχόμενη με τὸ φούρνο μιὰ ἀποθήκη καὶ σταῦλοι. Συγκολλητὰ καὶ πάντα στὴ νότια πλευρὰ ἄλλα τρία οἰκήματα, δι' ἀποθήκη κλπ. καὶ συνέχεια ἓνα ἄλλο με δυὸ κάμαρες καὶ κατώγια. Ἡ πλευρὰ τῆς ἀνατολῆς πηχ. 35 εἶναι ὅλη μάντρα συνεχόμενη με τὸ οἶκημα αὐτό, ἐνῶ στὸ ἄκρο τῆς ὑπάρχει μικρὴ θύρα τῆς μονῆς. Καὶ ἡ βορινὴ πλευρὰ πηχ. 42 εἶναι ἐπίσης μάντρα ποὺ ἐνώνεται με τὸ ἠγουμενεῖο. Στὸ μέσον ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεολόγου (12 × 5) ὕψ. 6 πηχ., ὅλη ζωγραφισμένη. Μεταξὺ ἐκκλησίας καὶ δυτικῆς πλευρᾶς, ὑπάρχει «φρέαρ» γιὰ τὴ χρῆση τῶν μοναχῶν. Στὸ Ἱερὸ δυὸ κυπαρίσια. Κατὰ τὸ ἔξω μέρος τῆς ἀνατολικῆς του πλευρᾶς ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς πηγῆς ποὺ εἶναι μακριά.

Ἐχει ἓνα νερόμυλο ἀκόμη, κοντὰ στὴ μονή, τοῦ «Λυχνίδη». Ἡ Μονὴ ἔχει ἓνα μετόχι κοντὰ στὰ Καλύβια τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου (τὸ Ἄστρος). Με δυὸ καλύβια πρὸς Δ καὶ πρὸς Β καὶ πρὸς Α μάντρα, στὸ νότιο μέρος μικρὴ ἐκκλησία, ἡ Παναγία. Μάντρα καὶ οἰκήματα σχηματίζουν τετράγωνο καὶ προαύλιο τοῦ Μετοχιοῦ. Πλησίον «ἕτερον κατάστημα θολωτὸ ἐλαιοτριβεῖον.. συγκολλητὸ με ἕτερο θολωτὸ κατάστημα καὶ ἐπέκεινα ἕτερον κατάστημα.. γιὰ κατοικία τῶν μοναχῶν καὶ ἀποθήκη». (Γ.Α.Κ., Μοναστηριακά, Φακ. 352).

